

Premiér Babiš měl být Sněmovnou vydán. Přednost dostala nízká politická kultura

6.3.2026 - | Transparency International ČR

Sněmovna ve čtvrtek 5. března 2026 odmítla 104 hlasy ze 186 přítomných poslankyň a poslanců vydat premiéra a předsedu hnutí ANO Andreje Babiše k trestnímu stíhání v dotační kauze Čapí hnízdo. Ve prospěch Babiše hlasovali všichni zastoupení zákonodárci z vládní koalice ANO, SPD, Motoristé. Pro vydání předsedy vlády byla opozice ve složení ODS, KDU-ČSL, TOP 09, STAN, Piráti, a to v počtu 81 hlasů, Michal Kučera z TOP 09 se jako jediný zdržel. Nevládní protikorupční organizace Transparency International ČR (TI) nyní přináší právní analýzu tohoto politického rozhodnutí.

Poslanci představují zvolené zástupce lidu. Právě jejich prostřednictvím dochází k realizaci podstatné části podílu na výkonu veřejné moci každého z nás.

Proto mají privilegium v podobě tzv. imunity, protože v opačném případě by mohlo hrozit, že jim bude v hájení zájmů svých voličů svévolně bráněno. Právě tento základní účel zároveň představuje hranice, za které by imunita zasahovat neměla.

„V TI jsme přesvědčeni, že popsaná podmínka v případě Andreje Babiše naplněna není, a že měl být Sněmovnou vydán k trestnímu stíhání,” vysvětluje právník TI Kryštof Doležal.

Členové Parlamentu pod ústavní ochranou

Poslanci a senátoři jsou nadáni dvěma druhy ochrany před trestním stíháním. Předně je Ústavou stanoveno, že poslance ani senátora nelze postihnout pro jejich hlasování v komoře, jejímž jsou členem.

Stejně tak je stanoveno, že je nelze trestně stíhat pro projevy učiněné v Poslanecké sněmovně či Senátu při výkonu svého mandátu. Tato tzv. indemnita zaručuje skutečnou pluralitu politických názorů a proudů, a zajišťuje, že přednesení i té nejkontroverznější myšlenky z úst těchto volených zástupců nemůže být trestně postiženo.

„Indemnita není privilegiem vyvolených, ale nezbytnou pojistkou demokracie. V praxi funguje jako klíčová brzda proti zneužití moci. Brání tomu, aby vládní většina skrze policii umlčovala své kritiky v parlamentních lavicích. Bez této ochrany by zákonodárci mohli čelit trestnímu stíhání za pouhý nesouhlas s vládou, což by fakticky znemožnilo svobodný výkon jejich mandátu,” objasňuje Anna Jakůbková, právnička TI.

Indemnita je nástroj, jak Parlament jako skutečně svobodné fórum a kolbiště názorů uchovat. Oproti tomu imunita procesní chrání poslance a senátory před trestním stíháním obecně.

Ústava stanoví, že je nelze trestně stíhat, nedá-li k tomu jejich vlastní komora souhlas. Pokud tak neučiní, v trestním stíhání lze pokračovat až po skončení jejich mandátu.

Smyslem tohoto pravidla je, aby složení politické reprezentace nemohlo být ovlivněno trestními stíháními bez toho, aniž by „*k tomu měl lid co říci*“. Činí tak prostřednictvím svých volených zástupců, čímž je zajištěna ochrana moci zákonodárné před případnou zvláštní mocí výkonné. Platí totiž, že legitimizační řetězec je u zákonodárců nejkratší, protože je lidem, na rozdíl od vlády, volen

přímo.

Trestně stíhaní premiér se stává vydíratelným

Popsaný systém je nastavený v zásadě dobře. Ústava samotná ale představuje pouhý základ fungování státu, který nemůže fungovat bez doprovodných předpokladů, jako je politická kultura. Právě proto selhává v momentě, kdy se do hry dostává postava trestně stíhaného předsedy vlády.

„V ten moment totiž imunita přestává být nástrojem ochrany zákonodárců před zvláštní mocí výkonné, a stává se předmětem politického kalkulu, dohod a ústupků,” komentuje Kryštof Doležal.

Andrej Babiš oproti minulosti otočil a v poslední době jasně dopředu avizoval, že se vydat nenechá. Nelze tak nevnímat, nakolik tato jeho snaha mohla ovlivnit vyjednávání o vzniku koaliční vlády ve složení ANO, SPD a Motoristé, rozdělení ministerstev či podobu programového prohlášení.

Odvolací soud fakticky nenechal prostor pro jiný výrok, než že je Andrej Babiš v kauze Čapí hnízdo vinen, což učinilo premiéra ve vyjednávacím procesu extrémně vydíratelným. Politické dohody učiněné na podkladě snahy o nevydání lze přitom jen stěží považovat za objektivně prospěšné pro stát a jeho občany jako celek.

Premiér Babiš poškozují jméno Česka v zahraničí

Kauza Andreje Babiše není nová a stojí na reálném základě. Skutečnost, že politická kultura poklesla natolik, že jsou poslanci ochotni krýt imunitou člověka v takovém případě, jako je kauza Čapí hnízdo, vypovídá o jejich integritě mnohé.

„Problém nespočívá jen v imunitě samotné, nýbrž ve skutečnosti, že jsou politici i občané ochotni volit a politicky podporovat nejen trestně stíhaného, ale i obžalovaného člověka jako svého poslance, a dokonce jej tolerovat i v nejvyšší exekutivní funkci předsedy vlády,” vysvětluje Anna Jakůbková.

To vytváří mimořádně negativní obraz České republiky na mezinárodním poli, a dává jednoznačně najevo, že hodnoty právního státu a vysoké politické integrity nejsou v tuzemsku příliš důležité.

Poslanci svým hlasováním potvrdili, že politická kultura v naší zemi skutečně setrvale upadá. Promeškali totiž příležitost dát znovu jasně najevo, že rovnost před zákonem platí pro všechny stejně, a že přítomnost trestně stíhaných osob chráněných imunitou z jejich pohledu není žádoucí.

Případ Čapího hnízda se zapojením Andreje Babiše samozřejmě bude pokračovat po skončení jeho mandátu. Škody na důvěře v justici, právní stát, a především na politické kultuře, se již budou napravovat jen obtížně.

Čapí hnízdo není jedinou živou kauzou

Je třeba doplnit, že francouzská Národní finanční prokuratura dočasně odložila vyšetřování Andreje Babiše z důvodu jeho jmenování českým premiérem, a to v souvislosti s podezřením z možného praní špinavých peněz a z daňového úniku týkající se nákupu nemovitosti.

Dále také pokračuje kauza Babišova střetu zájmů, kterou v TI dlouhodobě aktivně řešíme.

O tom, zda vyhověl ☐ a ☐ legislativě týkající se střetu zájmů nerozhoduje premiér a

oligarcha Andrej Babiš, ale příslušné instituce. Je správně, že Evropská komise vše prověří. I díky práci @Transparency_CZ je možné si projít detaily Babišova RSVP TRUSTu.<https://t.co/sqzSzG6Q1v>

— David Katora (@david_katora) February 26, 2026

Babiš v prosinci 2025 nechal založit nový svěřenský fond RSVP TRUST. Jedná se o fond s rádobou nezávislou správou, která po konci jeho vládního angažmá přejde do rukou jeho vybraných potomků. Ti pak mohou svému otci opět umožnit mít vazby a vliv na koncern Agrofert.

Tak se navíc může stát už v momentě, kdy premiér Babiš podá demisi, což může trvat několik měsíců.

Tato struktura těžko obstojí před evropskými předpisy týkajícími se střetu zájmů u přerozdělování veřejných prostředků.

<https://www.transparency.cz/premier-babis-mel-byt-snemovnou-vydan-prednost-dostala-nizka-politicka-kultura>